

KLASA II (nacobezu)

Rozdział I. PRACA, MOC, ENERGIA

	Temat lekcji	Wymagania podstawowe (P) (oceny:2,3)	Wymagania rozszerzające (PP) (oceny:4,5)
1.	Praca	<ul style="list-style-type: none"> praca jest wykonywana wtedy, gdy pod działaniem siły ciało przemieszcza się lub ulega odkształceniu, pracę obliczamy ze wzoru $W = F \cdot s$, ten wzór stosuje się tylko wtedy, gdy siła działa zgodnie z przemieszczeniem, jednostką pracy jest dżul (J) $1J = 1N \cdot 1m$ 	<ul style="list-style-type: none"> posługiwać się pojęciem pracy, obliczać pracę na podstawie wykresu $F(s)$, podać przykłady, gdy działająca siła nie wykonuje pracy, rozwiązywać zadania obliczeniowe z zastosowaniem wzoru na pracę.
2.	Moc	<ul style="list-style-type: none"> moc jest to szybkość wykonywania pracy, moc obliczamy ze wzoru $P = W/t$, jednostką mocy jest wat (W), $1W = 1J/1s$ 	<ul style="list-style-type: none"> posługiwać się pojęciem mocy, posługiwać się wzorem na moc, rozwiązywać zadania obliczeniowe z zastosowaniem wzorów na pracę i moc.
3.	Maszyny proste	<ul style="list-style-type: none"> maszyny proste ułatwiają wykonanie pracy, przy użyciu maszyn prostych wykonujemy pracę, działając mniejszą siłą, ale na dłuższej drodze, warunek równowagi dźwigni dwustronnej zapisujemy: $r_1 \cdot F_1 = r_2 \cdot F_2$ blok nieruchomy i kołowrót działają na zasadzie dźwigni dwustronnej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyznaczyć masę ciała za pomocą dźwigni dwustronnej, innego ciała o znanej masie i linijki, wyjaśnić zasadę działania dźwigni dwustronnej, bloku nieruchomego, kołowrotu, podać przykłady zastosowania maszyn prostych, stosować warunek równowagi dźwigni dwustronnej.
4.	Energia potencjalna grawitacji	<ul style="list-style-type: none"> zmiana energii potencjalnej grawitacji jest równa pracy wykonanej przy podnoszeniu ciała $\Delta E_p = W$, zmianę energii potencjalnej grawitacji obliczamy ze wzoru: $\Delta E_p = m \cdot g \cdot h$, energię potencjalną grawitacji wyrażamy w dżulach (J) 	<ul style="list-style-type: none"> opisywać wpływ wykonanej pracy na zmianę energii, wykorzystywać pojęcie energii mechanicznej i wymieniać różne jej formy, rozwiązywać zadania obliczeniowe z zastosowaniem wzoru na zmianę energii potencjalnej
5.	Energia kinetyczna	<ul style="list-style-type: none"> zmiana energii kinetycznej ciała jest równa pracy wykonanej przy rozpędzaniu ciała $\Delta E_k = W$, energia kinetyczna zależy od masy ciała i od kwadratu jego prędkości, energię kinetyczną obliczamy ze wzoru: $E_k = m \cdot v^2 / 2$, jednostką energii kinetycznej jest dżul (J) 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać pojęcie energii mechanicznej i wymieniać różne jej formy, opisywać wpływ wykonanej pracy na zmianę energii, posługiwać się wzorem na energię kinetyczną,
6.	Zasada zachowania energii	<ul style="list-style-type: none"> energia mechaniczna jest to suma energii kinetycznej i energii potencjalnej (grawitacji i sprężystości), w układzie izolowanym ciał suma wszystkich rodzajów energii pozostaje stała, energia może być przekazywana między ciałami lub zamieniana w inne formy energii. 	<ul style="list-style-type: none"> posługiwać się pojęciem energii mechanicznej jako sumy energii kinetycznej i potencjalnej, stosować zasadę zachowania energii mechanicznej, wyjaśnić przemiany form energii mechanicznej na przykładzie skoku na batusie.

Rozdział II. Ciepło jako forma przekazywania energii

Nr lekcji	Temat lekcji	Wymagania podstawowe (P)	Wymagania rozszerzające (PP)
7.	Temperatura	<ul style="list-style-type: none"> jednostką temperatury w układzie SI jest kelwin (K), 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić związek między energią kinetyczną cząsteczek

		<ul style="list-style-type: none"> • średnia energia kinetyczna cząsteczek ciała jest wprost proporcjonalna do temperatury wyrażonej w skali Kelvina, • 0°C to w przybliżeniu 273 K, • zmiana temperatury wyrażonej w stopniach Celsjusza jest równa zmianie temperatury wyrażonej w skali Kelvina $\Delta T (^{\circ}\text{C}) = \Delta T (\text{K})$. 	<ul style="list-style-type: none"> • i temperaturą, • przeliczać temperaturę wyrażoną w stopniach Celsjusza na kelwiny i odwrotnie.
8.	Przekazywanie energii wewnętrznej	<ul style="list-style-type: none"> • energię przekazywaną między ciałami o różnej temperaturze nazywamy ciepłem, • jednostką ciepła jest dżul (J), • ciepło może być przekazywane pomiędzy ciałami na drodze przewodnictwa, konwekcji i promieniowania. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przepływ ciepła w zjawisku przewodnictwa cieplnego oraz rolę izolacji cieplnej, • opisywać ruch cieczy i gazów w zjawisku konwekcji, • wymienić dobre przewodniki ciepła i izolatory.
9.	Ciepło właściwe	<ul style="list-style-type: none"> • ciepło właściwe substancji jest to ilość ciepła potrzebnego do zmiany temperatury ciała o masie 1 kg o 1 K, • ciepło właściwe obliczamy ze wzoru: $c = Q/m \cdot \Delta T$, • jednostką ciepła właściwego jest J/kg K, • gdy rośnie temperatura ciała to ciało pobiera ciepło, • gdy maleje temperatura ciała to ciało oddaje ciepło. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyznaczyć ciepło właściwe wody za pomocą czajnika elektrycznego lub grzałki o znanej mocy (przy założeniu braku strat ciepła), • posługiwać się pojęciem ciepła właściwego, • obliczyć ciepło właściwe na podstawie wykresu $T(Q)$, • posługiwać się wzorem na ciepło właściwe przy rozwiązywaniu zadań.
10.	Ciepło a praca. Zmiany energii wewnętrznej	<ul style="list-style-type: none"> • energia wewnętrzna to suma wszystkich rodzajów energii cząsteczek ciała, • energię wewnętrzną można zmienić w wyniku przepływu ciepła i w wyniku wykonanej pracy, • zmianę energii wewnętrznej obliczamy ze wzoru: $\Delta U = Q + W$. 	<ul style="list-style-type: none"> • analizować jakościowo zmiany energii wewnętrznej spowodowane wykonaniem pracy i przepływem ciepła, • podać przykłady zamiany pracy w energię wewnętrzną ciała.
11.	Energia wewnętrzna i zmiany stanów skupienia	<ul style="list-style-type: none"> • topnienie/krzepnięcie ciał o budowie krystalicznej zachodzi w stałej temperaturze zwanej temperaturą topnienia/krzepnięcia, • ciepłem topnienia nazywamy ilość ciepła, którą należy dostarczyć ciału o masie 1 kg w temperaturze topnienia do całkowitego jego stopienia, • ciepło topnienia obliczamy ze wzoru: $c_t = Q/m$, • jednostką ciepła topnienia jest J/kg, • ciepłem parowania nazywamy ilość ciepła, którą należy dostarczyć cieczy w temperaturze wrzenia o masie 1 kg do całkowitego jej wyparowania, • ciepło parowania obliczamy ze wzoru $c_p = Q/m$ • jednostką ciepła parowania jest J/kg 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać zjawiska topnienia, krzepnięcia, parowania, skraplania, sublimacji i resublimacji, • posługuje się pojęciem ciepła właściwego, ciepła topnienia i ciepła parowania, • zastosować wzory do rozwiązywania zadań, • analizować wykres $T(Q)$, • sporządzać wykres $T(Q)$

Rozdział III. Ruch i siły

Nr lekcji	Temat lekcji	Wymagania podstawowe (P)	Wymagania rozszerzające (PP)
12.	Ruch jednostajny prostoliniowy	<ul style="list-style-type: none"> • ruch, w którym prędkość ma stałą wartość, a torem ruchu jest linia prosta nazywamy ruchem jednostajnym prostoliniowym. 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytywać prędkość i przebytą odległość z wykresów zależności drogi i prędkości od czasu oraz rysuje te wykresy na podstawie opisu słownego, • obliczyć przebytą drogę na podstawie pola pod wykresem $v(t)$

13.	Bezwładność ciał	<ul style="list-style-type: none"> masa ciała jest miarą jego bezwładności. 	<ul style="list-style-type: none"> podać przykłady występowania zjawiska bezwładności.
14.	Pierwsza zasada dynamiki	<ul style="list-style-type: none"> gdy na ciało nie działa żadna siła lub działające siły się równoważą, to ciało pozostaje w spoczynku lub porusza się ruchem jednostajnym prostoliniowym względem przyjętego nieruchomego układu odniesienia. 	<ul style="list-style-type: none"> opisać zachowanie się ciał na podstawie pierwszej zasady dynamiki Newtona
15.	Opory ruchu. Tarcie	<ul style="list-style-type: none"> wyróżniamy tarcie statyczne i kinetyczne, wartość siły tarcia zależy od siły nacisku na podłoże i rodzaju powierzchni trących, wartość tarcia kinetycznego lub maksymalnego tarcia statycznego obliczamy ze wzoru: $F_T = f \cdot F_N$ 	<ul style="list-style-type: none"> opisywać wpływ oporów ruchu na poruszające się ciała, podać sposoby zwiększania i zmniejszania współczynnika tarcia.
16.	Ruch zmienny prostoliniowy. Przyspieszenie	<ul style="list-style-type: none"> jeżeli wartość prędkości ciała wzrasta, to ciało porusza się ruchem przyspieszonym, jeżeli wartość prędkości maleje, to ciało porusza się ruchem opóźnionym, przyspieszenie obliczamy, dzieląc zmianę prędkości przez przedział czasu, w którym ta zmiana nastąpiła $a = \Delta v / \Delta t$, jednostką przyspieszenia jest m/s^2. 	<ul style="list-style-type: none"> posługiwać się pojęciem przyspieszenia do opisu ruchu prostoliniowego jednostajnie przyspieszonego, na podstawie wyników pomiarów narysować wykres zależności prędkości od czasu dla ruchu przyspieszonego i opóźnionego, analizować wykresy $v(t)$.
17.	Ruch jednostajnie przyspieszony prostoliniowy	<ul style="list-style-type: none"> ruchem jednostajnie przyspieszonym prostoliniowym nazywamy taki ruch, w którym wartość prędkości rośnie jednostajnie, a torem jest linia prosta, prędkość w ruchu jednostajnie przyspieszonym prostoliniowym, gdy prędkość początkowa $v_0=0$ m/s obliczamy ze wzoru: $v = a t$ drogę w ruchu jednostajnie przyspieszonym prostoliniowym, gdy prędkość początkowa $v_0=0$ m/s, obliczamy ze wzoru: $s = a \cdot t^2 / 2$, w ruchu jednostajnie przyspieszonym prostoliniowym z prędkością początkową równą zero m/s, w kolejnych jednakowych przedziałach czasu, ciało przebywa odcinki drogi, które pozostają w proporcji takiej, jak kolejne liczby nieparzyste. 	<ul style="list-style-type: none"> posługiwać się pojęciem przyspieszenia do opisu ruchu prostoliniowego jednostajnie przyspieszonego, odróżniać prędkość średnią od chwilowej w ruchu niejednostajnym, na podstawie wykresu $v(t)$ rozpoznać rodzaj ruchu, na podstawie wykresu $v(t)$ obliczyć przebytą drogę i przyspieszenie, stosować do obliczeń poznane wzory.
18.	Druga zasada dynamiki	<ul style="list-style-type: none"> siła wypadkowa jest przyczyną zmiany wektora prędkości ciała, czyli powoduje skutki dynamiczne, przyspieszenie jakie uzyskuje ciało pod wpływem działającej na nie siły wypadkowej, jest wprost proporcjonalne do tej siły i odwrotnie proporcjonalne do masy ciała $a = F_w/m$, kierunek i zwrot przyspieszenia są zgodne z kierunkiem i zwrotem działającej siły wypadkowej, 1 N jest to siła, która ciału o masie 1 kg nadaje przyspieszenie 1 m/s^2 $1 N = 1 kg \cdot 1 m/s^2$. 	<ul style="list-style-type: none"> opisywać zachowanie się ciał na podstawie drugiej zasady dynamiki Newtona, stosować do obliczeń związek między masą ciała, przyspieszeniem i siłą.
19.	Swobodne spadanie ciał	<ul style="list-style-type: none"> spadaniem swobodnym nazywamy ruch ciał z prędkością początkową równą zero m/s, na które działa tylko siła ciężkości, spadanie swobodne jest ruchem jednostajnie przyspieszonym prostoliniowym z przyspieszeniem ziemskim, przyspieszenie ciała spadającego swobodnie nie zależy od jego masy. 	<ul style="list-style-type: none"> stosować zasadę zachowania energii mechanicznej, sporządzać wykres $v(t)$ dla spadku swobodnego.

20*.	Ruch jednostajnie opóźniony prostoliniowy	<ul style="list-style-type: none"> • ruchem jednostajnie opóźnionym prostoliniowym nazywamy taki ruch, w którym wartość prędkości maleje jednostajnie, a torem ruchu jest prosta, • drogę w ruchu jednostajnie opóźnionym prostoliniowym, gdy prędkość początkowa wynosi v_0, a prędkość końcowa wynosi zero m/s, obliczamy ze wzoru: $s = v_0 \cdot t / 2$ 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać na wykresie $v(t)$ ruch jednostajnie opóźniony, • obliczyć drogę na podstawie pola pod wykresem $v(t)$, • obliczyć przyspieszenie na podstawie wykresu $v(t)$.
21.	Trzecia zasada dynamiki	<ul style="list-style-type: none"> • jeżeli jedno ciało działa siłą na drugie ciało, to również drugie ciało działa siłą na pierwsze ciało, • obie siły mają taką samą wartość, ten sam kierunek, ale przeciwne zwroty, • siły te działają równocześnie i nie równoważą się, ponieważ każda z nich jest przyłożona do innego ciała, • siły te nazywamy siłami akcji i reakcji. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisywać wzajemne oddziaływanie ciał posługując się trzecią zasadą dynamiki Newtona.

Rozdział IV. Drgania i fale mechaniczne

Nr lekcji	Temat lekcji	Wymagania podstawowe (P)	Wymagania rozszerzające (PP)
22.	Ruch drgający	<ul style="list-style-type: none"> • ruch drgający to taki ruch, w którym ciało zmienia swoje położenie względem położenia równowagi, pod wpływem siły zwróconej do położenia równowagi, • amplitudą drgań nazywamy maksymalne wychylenie z położenia równowagi, • amplitudę drgań oznaczamy symbolem A i wyrażamy w metrach, • czas trwania jednego drgania nazywamy okresem drgań T i wyrażamy w sekundach, • częstotliwość drgań to liczba drgań w jednostce czasu, • częstotliwość obliczamy ze wzoru: $f = 1/T$, • częstotliwość wyrażamy w hercach $1 \text{ Hz} = 1/\text{s}$. 	<ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się pojęciami: amplitudy drgań, okresu i częstotliwości do opisu drgań, • wskazywać położenie równowagi oraz odczytywać amplitudę i okres drgań z wykresu $x(t)$ dla drgającego ciała, • obliczać częstotliwość na podstawie wykresu $x(t)$.
23.	Drgania swobodne	<ul style="list-style-type: none"> • po wychyleniu z położenia równowagi ciało wykonuje drgania swobodne, • ciała mają własne częstotliwości drgań swobodnych, które zależą od kształtu ciała, jego wymiarów i sprężystości, • drgania gasnące to takie, których amplituda stopniowo maleje, • okres drgań wahadła nie zależy od amplitudy drgań, • okres drgań wahadła matematycznego zależy od jego długości i wartości przyspieszenia ziemskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyznaczyć okres i częstotliwość drgań ciężarka zawieszony na sprężynie oraz okres i częstotliwość wahadła matematycznego, • opisać ruch wahadła matematycznego i ciężarka na sprężynie
24.	Przemiany energii podczas drgań	<ul style="list-style-type: none"> • w czasie drgań wahadła i ciężarka zawieszony na sprężynie zachodzą przemiany energii potencjalnej grawitacji, energii kinetycznej i energii sprężystości, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizować przemiany energii w ruchach wahadła matematycznego i ciężarka na sprężynie, • posługiwać się pojęciem energii mechanicznej jako sumy energii kinetycznej i potencjalnej, • stosować zasadę zachowania energii mechanicznej.
25.	Drgania wymuszone i rezonans	<ul style="list-style-type: none"> • powtarzające się okresowo działanie siły wywołuje drgania wymuszone, • rezonans jest to zjawisko przekazywania energii drgań między ciałami, gdy częstotliwość drgań wymuszających jest równa częstotliwości drgań swobodnych ciała, • rezonans powoduje wzrost amplitudy 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady zjawiska rezonansu, • zademonstrować rezonans mechaniczny.

		drgań wymuszonych.	
26.	Powstawanie fal w ośrodkach materialnych	<ul style="list-style-type: none"> • falą mechaniczną nazywamy rozchodzące się drgania ośrodka przenoszące energię, • w czasie rozchodzenia się fali energia drgań przekazywana jest od źródła fali do kolejnych punktów ośrodka, • fale poprzeczne to fale, w których kierunek drgań ośrodka jest prostopadły do kierunku rozchodzenia się fali, • fale podłużne to fale, w których kierunek drgań ośrodka jest zgodny z kierunkiem rozchodzenia się fali, • długość fali poprzecznej jest to odległość między dwoma sąsiednimi grzbietami lub dolinami fali, • prędkość rozchodzenia się fali w ośrodku obliczamy ze wzoru: $v = \lambda \cdot f$. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisywać mechanizm przekazywania drgań z jednego punktu ośrodka do drugiego w przypadku fali na napiętej linie, • posługiwać się pojęciami: amplitudy, okresu i częstotliwości, prędkości i długości fali, • stosować do obliczeń związku między tymi wielkościami $f = 1/T$ $v = \lambda \cdot f$, • rozpoznać falę poprzeczną i podłużną.
27*.	Zjawiska falowe	<ul style="list-style-type: none"> • biegnące fale mechaniczne odbijają się od przeszkody, • kąt odbicia fali jest równy kątowi padania i oba kąty leżą w jednej płaszczyźnie, • przy przechodzeniu fali do ośrodka, w którym biegnie ona z inną prędkością, fala zmienia kierunek ruchu, czyli się załamuje. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać zjawisko odbicia i załamania fal.
28.	Fale dźwiękowe	<ul style="list-style-type: none"> • drgania odbierane zmysłem słuchu nazywamy dźwiękami, • człowiek słyszy dźwięki od 16 Hz do 20 000 Hz, • prędkość rozchodzenia się fal dźwiękowych w ośrodku zależy od jego sprężystości, • fale dźwiękowe w powietrzu to fale podłużne 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać mechanizm przekazywania drgań z jednego punktu ośrodka do drugiego dla fal dźwiękowych w powietrzu.
29.	Cechy dźwięków	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość, głośność i barwa to podstawowe cechy dźwięków, • wysokość dźwięku zależy od częstotliwości tonu podstawowego, • barwa dźwięku zależy od częstotliwości i amplitudy tonów dodatkowych tworzących dźwięk wraz z tonem podstawowym, • głośność dźwięku zależy od amplitudy drgań źródła dźwięku, • głośność wyrażamy w fonach, • hałas jest szkodliwy dla człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić od jakich wielkości fizycznych zależy wysokość i głośność dźwięku, • rozpoznać dźwięki wyższe i niższe.
30.	Ultradźwięki i infradźwięki	<ul style="list-style-type: none"> • ultradźwięki to drgania o częstotliwościach większych od 20 kHz, • infradźwięki to drgania o częstotliwościach mniejszych od 16 Hz. 	<ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się pojęciami infradźwięki i ultradźwięki, • podać przykłady zastosowania ultradźwięków.
31.	Instrumenty muzyczne	<ul style="list-style-type: none"> • instrumenty muzyczne dzielimy na : strunowe, dęte, perkusyjne i elektroniczne, • w głośnikach i słuchawkach źródłem dźwięku jest drgająca membrana, która zamienia drgania elektryczne na mechaniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> • wytwarzać dźwięki o większej i mniejszej częstotliwości od danego dźwięku za pomocą dowolnego instrumentu muzycznego, • opisać mechanizm wytwarzania dźwięku w instrumentach muzycznych.

Rozdział V. Optyka

Nr lekcji	Temat lekcji	Wymagania podstawowe (P)	Wymagania rozszerzające (PP)
32.	Źródła światła	<ul style="list-style-type: none"> • światło rozchodzi się po liniach prostych w ośrodku jednorodnym, 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przybliżoną wartość prędkości światła w próżni;

		<ul style="list-style-type: none"> • światłem nazywamy promieniowanie odbierane zmysłem wzroku człowieka, • źródłami światła nazywamy ciała wysyłające promieniowanie świetlne, • prędkość światła w próżni wynosi około 300 000 km/s, • jest to największa prędkość w przyrodzie. 	<p>wskazać prędkość światła jako maksymalną prędkość przepływu informacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić źródła światła.
33.	Zaćmienia	<ul style="list-style-type: none"> • ciała nieprzezroczyste to takie, przez które nie przechodzi promieniowanie świetlne, • jeżeli na drodze promieni świetlnych znajduje się ciało nieprzezroczyste, to powstaje za nim obszar cienia, • całkowite zaćmienie Słońca występuje wtedy, gdy na powierzchnię Ziemi pada cień Księżyca, • zaćmienie Księżyca występuje wtedy, gdy znajdzie się on w obszarze półcienia lub cienia Ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić powstawanie obszarów cienia i półcienia za pomocą prostoliniowego rozchodzenia się światła w ośrodku jednorodnym.
34.	Odbicie światła	<ul style="list-style-type: none"> • kątem padania nazywamy kąt, jaki tworzy promień padający z prostą prostopadłą do powierzchni odbijającej w punkcie padania, • kątem odbicia nazywamy kąt, jaki tworzy promień odbity z prostą prostopadłą do powierzchni odbijającej w punkcie odbicia, • kąt odbicia jest równy kątowi padania, • promień padający, promień odbity i prosta prostopadła do powierzchni odbijającej w punkcie padania światła leżą w jednej płaszczyźnie, • obraz przedmiotu otrzymywany w zwierciadle płaskim jest pozorny, prosty, tej samej wielkości. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić powstawanie obrazu pozornego w zwierciadle płaskim, wykorzystując prawo odbicia; opisuje zjawisko rozproszenia światła od powierzchni chropowatej, • stosować prawo odbicia światła.
35.	Zwierciadła wklęsłe i wypukłe	<ul style="list-style-type: none"> • zwierciadła, których powierzchnię odbijająca światło stanowi część powierzchni kuli, nazywamy zwierciadłami kulistymi, • zwierciadło kuliste wklęsłe to zwierciadło, którego powierzchnię odbijającą stanowi część wewnętrznej powierzchni kuli, • zwierciadło kuliste wypukłe, to zwierciadło, którego powierzchnię odbijającą stanowi część zewnętrznej powierzchni kuli, • ognisko F zwierciadła wklęsłego jest to punkt, w którym skupiają się po odbiciu promienie światła padające równoległe do osi optycznej zwierciadła, • ogniskowa f zwierciadła wklęsłego jest to odległość ogniska od zwierciadła, • ogniskową f zwierciadeł kulistych obliczamy ze wzoru: $f = r/2$ 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać skupianie promieni światła w zwierciadle wklęsłym posługując się pojęciami ogniska i ogniskowej.
36.	Konstrukcja obrazów w zwierciadłach kulistych	<ul style="list-style-type: none"> • położenie i wielkość obrazu utworzonego przez promienie światła odbite od zwierciadła kulistego wklęsłego zależą od odległości przedmiotu od zwierciadła, • w zwierciadle kulistym wypukłym otrzymujemy zawsze obraz pozorny, pomniejszony, prosty. 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonać konstrukcyjnie obrazy wytworzone przez zwierciadła wklęsłe, • rozróżniać obrazy rzeczywiste, pozorne, proste, odwrócone, powiększone, pomniejszone, • podać przykłady zastosowania zwierciadeł wklęsłych i wypukłych.
37.	Załamanie światła	<ul style="list-style-type: none"> • zjawisko zmiany kierunku rozchodzenia się światła przy przechodzeniu przez granicę dwóch ośrodków przezroczystych nazywamy 	<ul style="list-style-type: none"> • demonstrować zjawisko załamania światła (zmiany kąta załamania przy zmianie kąta padania światła-jakościowo),

		<ul style="list-style-type: none"> • załamaniem światła, • jeżeli światło przechodzi do ośrodka, w którym jego prędkość jest mniejsza, to kąt załamania jest mniejszy od kąta padania, • jeżeli światło przechodzi do ośrodka, w którym jego prędkość jest większa, to kąt załamania jest większy od kąta padania. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać (jakościowo) bieg promieni przy przejściu światła z ośrodka rzadszego do ośrodka gęstszego optycznie i odwrotnie.
38.	Zjawisko całkowitego wewnętrznego odbicia	<ul style="list-style-type: none"> • kąt padania, przy którym kąt załamania $\beta = 90^\circ$, nazywamy kątem granicznym α_{gr}, • całkowite wewnętrzne odbicie występuje na granicy dwóch ośrodków przezroczystych, gdy światło w drugim ośrodku rozchodzi się z większą prędkością niż w pierwszym i kąt padania jest większy od kąta granicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać (jakościowo) bieg promieni światła przy przejściu z ośrodka gęstszego do ośrodka rzadszego optycznie, • podać warunki, przy których nastąpi zjawisko całkowitego wewnętrznego odbicia światła, • podać przykłady zastosowania zjawiska całkowitego wewnętrznego odbicia światła.
39.	Rozszczepienie światła	<ul style="list-style-type: none"> • światło białe jest mieszaniną barw, a światło lasera jest jednobarwne, • rozdzielenie światła białego na barwy, z których ono się składa, nazywamy rozszczepieniem światła, • po przejściu przez pryzmat najmniej odchylone od pierwotnego kierunku jest światło czerwone, a najbardziej fioletowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać zjawisko rozszczepienia światła za pomocą pryzmatu, • opisać światło białe jako mieszaninę barw, a światło lasera jako światło jednobarwne, • podać kolejność barw w widmie światła białego po rozszczepieniu.
40.	Soczewki	<ul style="list-style-type: none"> • soczewki dzielimy na skupiające i rozpraszające, • ogniskiem soczewki skupiającej F nazywamy punkt, w którym promienie równoległe do osi optycznej skupiają się po przejściu przez soczewkę, • ogniskowa soczewki f to odległość ogniska soczewki F od środka soczewki, • soczewka rozpraszająca ma ognisko pozorne, które tworzą przedłużenia promieni po przejściu przez soczewkę, • zdolnością skupiającą soczewki nazywamy odwrotność jej ogniskowej $Z = 1/f$, • jednostką zdolności skupiającej soczewki jest dioptria (D) • $1 D = 1/m$, • dla soczewek skupiających $Z > 0$, a dla soczewek rozpraszających $Z < 0$. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać bieg promieni przechodzących przez soczewkę skupiającą i rozpraszającą (biegnących równoległe do osi optycznej), posługując się pojęciami ogniska i ogniskowej, umie obliczać zdolność skupiającą soczewek.
41.	Konstrukcja obrazów wytworzonych przez soczewki	<ul style="list-style-type: none"> • obraz otrzymywany za pomocą soczewki skupiającej zależy od odległości przedmiotu od soczewki x i od jej ogniskowej f, • stosując soczewki rozpraszające, zawsze otrzymujemy obraz pozorny, prosty, pomniejszony, • powiększeniem nazywamy iloraz wysokości uzyskanego obrazu i wysokości przedmiotu. 	<ul style="list-style-type: none"> • wytwarzać za pomocą soczewki skupiającej ostry obraz przedmiotu na ekranie, odpowiednio dobierając doświadczalnie położenie soczewki i przedmiotu, • rysować konstrukcyjnie obrazy wytworzone przez soczewki, rozróżnia obrazy rzeczywiste, pozorne, proste, odwrócone, powiększone, pomniejszone.
42.	Budowa i działanie oka	<ul style="list-style-type: none"> • oko ludzkie jest układem optycznym, który załamuje promienie świetlne, odbiera barwny obraz i przekazuje sygnały nerwowe do mózgu, • układ optyczny oka tworzy na siatkówce obraz pomniejszony i odwrócony, • akomodacja jest to zdolność przystosowania się oka do wyraźnego widzenia przedmiotów znajdujących się w różnej odległości, • odpowiednio dobrane soczewki rozpraszające korygują 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia krótkowzroczności i dalekowzroczności oraz opisać rolę soczewek w ich korygowaniu.

		krótkowzroczność i poprawiają ostrość widzenia, odpowiednio dobrane soczewki skupiające korygują dalekowzroczność i poprawiają ostrość widzenia.	
--	--	---	--